

EU OCH SKOGARNA

I fördragen nämns inte skogarna uttryckligen och unionen har ingen gemensam skogsbrukspolitik. Skogsbrukspolitiken förblir alltså främst en nationell behörighet. EU har trots allt fastställt en europeisk skogsstrategi och stöder många åtgärder som i hög grad inverkar på skogarna i EU och tredjeländer

Vad är en skog? På denna till synes enkla fråga finns det inget generellt svar för alla medlemsstater. I den internationella statistiken över skogarna följer Eurostat dock ett klassificeringssystem som inrättats av FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) i vilket följande definition används: skog: trädbevuxen mark med en krontäckning (eller med likvärdig bestockning), som omfattar mer än tio procent och med en areal på över 0,5 hektar. Träden bör vid mogen ålder kunna uppnå en höjd på minst fem meter på plats.

DET EUROPEISKA SKOGSLANDSKAPET: EN MOSAIK SOM TILL STOR DEL FORMATS AV MÄNNISKO

Enligt ovannämnda definition täcker EU:s skogar 160 miljoner hektar (fyra procent av världens skogar). De täcker totalt 39 procent av EU:s yta och de sex medlemsstater som har störst skogsarealer (Sverige, Finland, Spanien, Frankrike, Tyskland och Polen) har två tredjedelar av EU:s skogsarealer. På nationell nivå varierar skogarnas omfattning kraftigt: Finland, Sverige och Slovenien är till nästan 60 procent täckta av skog, medan motsvarande andel för Nederländerna endast är 9,9 procent. I motsats till många delar i världen där avskogningen fortfarande är ett stort problem växer dessutom skogsarealerna i EU – omkring elva miljoner hektar skog har tillkommit mellan 1990 och 2010, framför allt på grund av naturlig utbredning och insatser för att öka skogsarealerna.

De många olika typerna av skog i EU reflekterar unionens geografiska och klimatmässiga mångfald (boreala skogar, alpin barrskog m.m.). Deras utbredning påverkas framför allt av klimatet, markförhållandena, höjden över havet och topografin. Endast fyra procent av skogarna har inte påverkats av människan. Åtta procent är planteringar och resten tillhör kategorin "halvnaturlig skog", dvs. skog som har påverkats av människan. Det bör påpekas att större delen av de europeiska skogarna är privatägda (ungefär 60 procent, jämfört med 40 procent offentligägd skog).

Tabell: Grundläggande uppgifter om EU:s skogar (EU-27, 2020)

Medlemsstater EU-27	Skog/ trädbevuxen	Andel skog av den totala	Bruttoförädlingsvärde skogsareal	Anställda inom skogsbruket
---------------------	-------------------	--------------------------	----------------------------------	----------------------------

	mark (1 000 hektar, 2020)	arealen (%) (2020)	(EUR/hektar) (2020)	(1 000 årsarbetsenheter) (2020)
Österrike	3 889,6	46,4	194	21,1
Belgien	689,3	22,5	136	2,2
Bulgarien	3 896,00	35,1	51	21,9
Kroatien	1 940,00	34,3	116	14,4
Cypern	172,64	18,6	13	0,5
Tjeckien	2 677,09	33,9	341	21,2
Danmark	689,3	16,1	340	6,0
Estland	2 438,4	53,8	110	6,2
Finland	22 409,0	66,2	181	21,2
Frankrike	17 421,9	31,7	166	29,0
Tyskland	11 468,00	32,1	107	39,0
Grekland	3 901,8	29,6	15	9,2
Ungern	2 053,01	22,1	116	18,5
Irland	799,14	11,4	48	2,8
Italien	9 566,13	31,7	221	38,0
Lettland	3 410,79	52,8	144	17,8
Litauen	2 202,19	33,7	96	8,6
Luxemburg	88,70	34,2	94	0,3
Malta	0,46	1,5	0,0	0,0
Nederländerna	369,50	9,9	457	3,0
Polen	9 464,20	30,3	181	71,8
Portugal	3 340,71	36,2	245	15,0
Rumänien	6 981,62	29,3	223	52,4
Slovakien	1 951,49	39,8	256	24,6
Slovenien	1 185,13	58,5	228	6,2
Spanien	18 572,17	36,7	54	11,0
Sverige	27 980,0	62,5	110	41,0
EU-27	159 558,29	38,6	146	502,6

Källa: Eurostat och Europeiska kommissionens generaldirektorat för jordbruk och landsbygdsutveckling

EU:S POLITIK OCH INITIATIV FÖR SKOGEN: STRÄVAN EFTER KONSEKVENS

I fördragen nämns inte skogarna uttryckligen och unionen har ingen gemensam skogsbrukspolitik. Skogsbrukspolitiken förblir därför främst en nationell behörighet. Likväl påverkar många europeiska åtgärder skogarna i EU och i tredjeländer.

A. Ny EU-skogsstrategi för 2030

Kommissionen antog 2021 en [Ny EU-skogsstrategi för 2030](#), som är ett av flaggskeppsinitiativen i den [europeiska gröna given](#) och bygger på [EU:s strategi för](#)

[biologisk mångfald för 2030](#). Skogsstrategin kommer att bidra till att uppnå unionens mål för biologisk mångfald, minska utsläppen av växthusgaser med minst 55 procent fram till 2030 och uppnå klimatneutralitet senast 2050. Den framhåller skogarnas viktiga och mångsidiga roll, liksom den roll som aktörerna inom skogsbruket och hela den skogsbaserade värdekedjan spelar i arbetet med att skapa en hållbar och klimatneutral ekonomi till 2050 och bevara en levande och välmående landsbygd.

B. EU-insatser som påverkar skogen

1. Den gemensamma jordbrukspolitiken – Europas viktigaste finansieringskälla för skogarna

Cirka 90 procent av unionens medel till skogarna kommer från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu).

Under programplaneringsperioden 2007–2013 avsattes cirka 5,4 miljarder euro från Ejflus budget för att samfinansiera särskilda åtgärder för skogarna. Under programplaneringsperioden för den gemensamma jordbrukspolitiken 2014–2020 hade 8,2 miljarder euro i offentliga utgifter planerats (27 procent för beskogning, 18 procent för att förbättra skogarnas motståndskraft och 18 procent för att förebygga skador). Endast en särskild åtgärd omfattade alla typer av stöd för investeringar i skogar (investeringar i skogsområdesutveckling och förbättring av skogarnas livskraft). En annan åtgärd var inriktad på att betala för tjänster för miljö- och klimatvänligt skogsbruk samt skogsskydd. Även andra åtgärder ingick som inte särskilt avsåg skogar (t.ex. stöd inom ramen för Natura 2000 och ramdirektivet för vatten).

För den nuvarande programplaneringsperioden för den gemensamma jordbrukspolitiken (2023–2027) ingår åtgärder för att främja skogen i de strategiska planer som medlemsstaterna lämnade in i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 av den 2 december 2021.

2. Andra EU-insatser till förmån för skogarna

Det finns ett europeiskt direktiv om saluföring av skogsodlingsmaterial (rådets direktiv 1999/105/EG). Den europeiska växtskyddsordningen syftar till att motverka spridningen av skadegörare i skogarna (rådets direktiv 2000/29/EG). Unionen anslår dessutom medel för skogsbruksforskning, i synnerhet inom ramen för Horisont Europa-programmet. Inom energipolitiken har EU fastställt ett juridiskt bindande mål om att 32 procent av den totala energiförbrukningen ska komma från förnybara energikällor år 2030, vilket ökar betydelsen av biomassa från skogarna ([direktivet om förnybar energi](#) (2018/2001/EG)). Den 30 mars 2023 nåddes en [preliminär överenskommelse](#) mellan parlamentet och rådet om ett bindande mål för förnybar energi för 2030 till minst 42,5 procent, men man siktar på att nå 45 procent. Skogsprojekt (förhindrande av skogsbränder, produktion av förnybar energi, beredskap inför klimatförändringarna etc.) kan för övrigt samfinansieras genom Europeiska regionala utvecklingsfonden inom ramen för EU:s sammanhållningspolitik. Solidaritetsfonden (rådets förordning (EG) nr 2012/2002) syftar å sin sida till att hjälpa medlemsstaterna vid stora naturkatastrofer såsom stormar och skogsbränder. Unionens civilskyddsmekanism (beslut nr 1313/2013/EU) används om en kris kräver

större insatser än vad medlemsstaterna har kapacitet för, till exempel vid vissa skogsbränder (Grekland 2007 och 2012) och stormar.

Dessutom omfattas cirka 37,5 miljoner hektar skog (eller 23 procent av EU:s skogar) av Natura 2000-nätverket för naturskydd, som infördes inom ramen för unionens miljöpolitik, och utgör 30 procent av områdena i detta nätverk. En effektiv användning av skogarna är en av de tematiska prioriteringarna i unionens program för miljö och klimatpolitik (Life 2021–2027, förordning (EU) 2021/783). Som uppföljning av strategin för biologisk mångfald i EU ([COM\(2011\)0244](#)), enligt vilken det ska finnas planer för hållbart skogsbruk i de offentligägda skogarna senast 2020, föreskrivs det i kommissionens meddelande om EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030 (COM(2020)0380) särskilt en utvidgning av de skyddade områdena (30 procent av landytan och havet i EU, varav 10 procent ska vara strikt skyddade), vilket kommer att utvidga skyddet av EU:s skogar, samt plantering av tre miljarder träd.

Europeiska informationssystemet för skogsbränder (Effis) samlar information om skogsbränder. EU gynnar också miljöanpassad offentlig upphandling ([COM\(2008\)0400](#)), som kan stimulera efterfrågan på hållbart producerat trä. Det bör också noteras att golv, möbler och papper har beviljats EU:s miljömärkning. Dessutom omfattar EU:s handlingsplan för skogslagstiftningens efterlevnad samt förvaltning av och handel med skog (Flegt) frivilliga partnerskapsavtal med timmerproducerande länder, och genom förordning (EU) nr 995/2010, som trädde i kraft i mars 2013, är det förbjudet att släppa ut olagligt avverkat timmer på marknaden.

Unionen deltar också i flera internationella insatser som påverkar skogarna (särskilt FN:s ramkonvention om klimatförändringar). På Europaövergripande nivå är "Forest Europe" det ledande politiska initiativet på skogsbruksområdet. Det förs diskussioner om ett juridiskt bindande avtal om hållbar förvaltning och hållbart bruk av skogarna. Vad gäller klimatfrågor har unionen deltagit i globala förhandlingar om en minskning av utsläppen av växthusgaser och tagit sina första steg mot att införliva jordbruket och skogsbruket i sin klimatpolitik (se förordning (EU) 2018/841 av den 30 maj 2018 om inbegripande av utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk i ramen för klimat- och energipolitiken fram till 2030). EU har även satt upp som mål att stoppa minskningen av världens skogstäckning senast 2030 och att minska den totala tropiska avskogningen med minst 50 procent senast 2020 ([COM\(2008\)0645](#)). Den 23 juni 2023 trädde förordningen om avskogningsfria produkter i kraft (förordning (EU) 2023/1115). Denna förordning syftar till att säkerställa att de produkter som EU-medborgarna konsumerar inte bidrar till avskogning eller skogsförstörelse världen över.

EUROPAPARLAMENTETS ROLL

Europaparlamentet är likställt med rådet som lagstiftare inom flera områden som påverkar skogarna, särskilt i frågor som rör jordbruk och miljö inom ramen för det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Dessutom är det parlamentet som tillsammans med rådet antar EU:s budget.

Parlamentet har satt avtryck på många lagstiftningsärenden som påverkar skogarna. Parlamentet har i sina resolutioner länge efterlyst större samordning och

samstämmighet mellan de olika instrument som påverkar Europas skogar. EU:s första skogsbruksstrategi antogs den 15 december 1998 tack vare parlamentets [resolution av den 31 januari 1997](#), där kommissionen uppmanades att lägga fram förslag till en europeisk skogsbruksstrategi.

I sin resolution av den 15 januari 2020 om den europeiska gröna given välkomnar parlamentet kommissionens avsikt att ta itu med den globala avskogningen och uppmanar kommissionen att intensifiera sina åtgärder och att lägga fram en ny ambitiös skogsstrategi för EU, med målet att på ett adekvat sätt lyfta fram den viktiga, mångfunktionella och övergripande roll som de europeiska skogarna, skogssektorn och ett hållbart skogsbruk spelar i kampen mot klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald. Mot denna bakgrund beslutade parlamentet att utarbeta två initiativbetänkanden som inte avser lagstiftning: ett om intensifierade EU-insatser för att skydda och återställa världens skogar (Europaparlamentets [resolution](#) av den 16 september 2020 om EU:s roll för att skydda och återställa världens skogar)^[1], och det andra om den nya europeiska skogsstrategin (Europaparlamentets [resolution](#) av den 8 oktober 2020 om den europeiska skogsstrategin – vägen framåt). I samband med det första av dessa betänkanden antog parlamentet också ett initiativbetänkande som avser lagstiftning om den globala avskogningen (Europaparlamentets [resolution](#) av den 22 oktober 2020 med rekommendationer till kommissionen om en EU-rättslig ram för att stoppa och vända den globala avskogning som drivs av EU). Slutligen antog parlamentet den 13 september 2022 en [resolution](#) om en ny EU-skogsstrategi för 2030 – hållbart skogsbruk i Europa, som är ett svar på EU:s nya skogsstrategi för 2030, som antogs av kommissionen 2021.

Vera Milicevic
10/2023

---

[1] Uppföljning av kommissionens meddelande av den 23 juli 2019 *Intensifiera EU:s insatser för att skydda och återställa världens skogar* ([COM\(2019\)0352](#)).

